

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ У СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУПАХ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Корягін В. М., д.пед.н., д.фіз.вих. і сп.,проф.;

Блават О. З. д.пед.н., доц.

Національний університет «Львівська політехніка»

Анотація. Розглянуто питання тестового контролю у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних групах. Науковим пошуком досліджено питання реалізації диференційованого підходу у цьому процесі.

Ключові слова: студент, фізичне виховання, спеціальна медична група, тестовий контроль, диференціація.

Вступ. У контексті чільних цілей освіти збереження та зміцнення здоров'я студентської молоді – провідне завдання фізичного виховання у закладах вищої освіти (ЗВО). Визначено, що успішність навчально-оздоровчого процесу фізичного виховання студентів з відхиленнями у стані здоров'я визначною мірою зумовлена достеменністю інформації, отриманої у результаті педагогічного контролю [3-5].

Емпіричними розвідками [1, 2, 4] встановлено, що під час навчання у ЗВО не відбувається істотних позитивних змін у психофізичному стані переважної більшості студентів, які за станом здоров'я скеровані до СМГ. Одним із чинників такого стану вважають [1-3], недосконалість організації і методики контролю студентів цих груп.

За даними науковців [1, 3, 4], питання тестового контролю – одні з найактуальніших теорії і методики фізичного виховання СМГ. Водночас, у наявних працях вказано на об'єктивну необхідність перегляду організації цього процесу. Встановлено, що аспекти контролю у фізичному вихованні СМГ у науковому доробку розглянуто доволі обмежено та досліджено фрагментарно.

Поряд з тим, постає багато питань щодо ефективності системи контролю у СМГ, як чинника дієвості фізичного виховання студентів у цих групах. Зокрема, за повідомленнями Г. П. Грибана [2], питання диференційованого підходу студентів, які мають відхилення у стані здоров'я, вважається однією з головних проблем навчального процесу у ЗВО. Незважаючи на те, що у педагогічній літературі доволі широко та ґрунтовно опрацьовується реалізація диференційованого підходу у фізичному вихованні, щодо цього підходу у тестовому контролі студентів СМГ наукові розвідки відсутні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження проводилося згідно до наукового напрямку Інституту гуманітарних і соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка» «Актуальні проблеми гуманітарних і суспільствознавчих наук».

Мета дослідження – виявлення аспектів реалізації диференційованого підходу у тестовому контролі у фізичному вихованні студентів СМГ.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувались наступні методи дослідження, а саме: загально-наукові методи теоретичного рівня: аналіз та синтез, концептуалізація, систематизація й узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. На підставі аналізу загальної теорії тестів, визначено базові вимоги, які повинні задовольняти тестові випробування для студентів СМГ. Окрім наявності належної наукової основи, вони повинні бути безпечними та не мати протипоказань до тих змін, які викликає в організмі їхнє виконання. Дотримання цих вимог визначає основні та додаткові можливості використання тестового контролю.

Згідно теорії тестів [1], тестовий контроль регламентується наступним – це склад та форма, індивідуалізація та диференціація тестових вимог. Проте у тестуванні у СМГ першочерговою вимогою до застосування тестів є відсутність протипоказань до виконання тих чи інших тестових вправ. Водночас, у процесі тестування студенти повинні перебувати у рівних умовах. Досліджено, що ці

вимоги можна задовольнити тільки застосуванням диференційованого підходу у тестовому контролі. В основу цього твердження покладено досвід вітчизняних і закордонних фахівців, їхні пропозиції та науково-методичні положення організації тестового контролю. Деякі дослідники цього питання [1, 3] розглядають впровадження диференційованого підходу до оцінювання й аналізу його ефективності з позиції оптимізації тестового контролю.

Насамперед вважаємо слушним в аспекті нашої розвідки конкретизувати змістовну сутність диференційованого підходу у тестовому контролі студентів СМГ. Узагальнюванням даних науково-методичної літератури, встановлено, що його реалізація передбачає урахування особливостей контингенту СМГ під час вибору методик тестового контролю, передусім рівня розвитку моторних функцій та фізичного розвитку, фізичної підготовленості, соматичного здоров'я, а також об'єктивних передумов, які виникають під час виконання завдань координаційної складності, а також протипоказань до їхнього виконання.

Втім, на сьогодні науковці не дають однозначної відповіді, на основі яких ознак потрібно реалізовувати принципи диференціації у процесі контролю у СМГ. Водночас, визначено, що використанням тестових випробувань без урахування особливостей стану здоров'я студентів СМГ можна спричинити патологічні зрушення у ньому. Впровадження диференційованого підходу в тестовий процес уможливорює індивідуальне визначення можливостей організму, вихідного та поточного стану психофізичної готовності студентів. На нашу думку, останнє співзвучно із науково-методичними основами гуманізації фізичного виховання, як засобу стимулювання здорового способу життя. Відповідно, відсутність останнього позначається на фізичному стані студентів. Виявлено й відсутність інформації про визначення допустимості використання чинних тестових вправ для студентів з порушенням соматичного стану здоров'я у співвідношенні із захворюванням.

У той же час, М. О. Носко, С. Г. Адирхаєв наголошують [6], що велике, неадекватне функціональним можливостям організму, навантаження під час виконання тестів може призвести до погіршення стану здоров'я та спричинити серйозні ускладнення. Отож, фахівець повинен добирати лише ті тести, які йому необхідні й доступні з урахуванням реальних можливостей студентів. При цьому тестові завдання для студентів з відхиленнями у стані здоров'я повинні чітко відповідати основній вимозі – використанню навантажень, які можна буде максимально точно й об'єктивно дозувати та оцінити [2, 6].

Заслуговує на увагу й думка Р. І. Купчінова, Т. А. Глазько [5], які визначають важливими факторами оцінювання не тільки урахування стану здоров'я (діагноз, форма тощо), але й урахування функціонального стану організму та початковий рівень психофізичного стану. У цьому аспекті, доволі цікавою нам видається думка [2], що форма оцінювання результатів тестування також повинна бути диференційована. Це дає змогу урахувати динаміку особистих досягнень студентів у процесі занять. Визначено [1, 3], що диференціація оцінки дає змогу індивідуально визначати оптимальні можливості організму, достеменний вихідний рівень психофізичного стану та його динаміку у ході фізичного виховання.

Установлено, що питання диференційованого підходу в оцінюванні результатів тестування до тепер не має одностайного вирішення у наукових працях. Втім, беззаперечно, необхідність їхнього визначення пов'язана із суттєвими відмінностями у психофізичному стані студентів СМГ, які зумовлені особливістю їхніх захворювань. У той же час, на думку науковців оцінювання в процесі навчання студентської молоді є одним із важливих засобів формування мотивації і стимулювання їх навчально-пізнавальної діяльності. Так, позитивна оцінка сприяє розкриттю перспектив успіху студента, викликає бажання займатися фізичними вправами, сприяє формуванню адекватної самооцінки, тощо.

Висновки. Обґрунтовано, що раціональна побудова й організація тестового контролю в СМГ передбачають перехід від уніфікованого методичного підходу до диференційованої реалізації цього процесу. Установлено, що застосування диференційованого підходу у тестовому контролі студентів СМГ є основою забезпечення позитивного ефекту планомірних педагогічних корекційних впливів у ході фізичного виховання. З урахуванням того, що існує вкрай обмаль наукових рекомендацій щодо надійного обґрунтування та реалізації диференційованого підходу у тестовому контролі студентів СМГ як у теоретичному, так і в практичному аспектах, що вимагає подальших пошуків у визначеному керунку.

Перспективи подальших досліджень передбачають розгляд шляхів практичної реалізації диференційованого підходу у процесі тестового контролю студентів СМГ.

Список використаної літератури

1. Блавт О. Система контролю у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп: монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 512 с.
2. Грибан Г. П. Підвищення якості навчального процесу з фізичного виховання студентів спеціального навчального відділення. Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. 2012. №63. С. 105–109.
3. Іващенко О., Худолій О. Методологічні підходи до педагогічного контролю у процесі фізичного виховання дівчат 12–14 років. Теорія та методика фізичного виховання, 2016. № 4. С. 13–24. doi:<https://dx.doi.org/10.17309/tmfv>. 2016.4.1175.
4. Корягін В. М. Блавт О. 3. Педагогічні основи контролю у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп. Теорія та методика фізичного виховання. 2017. №17(3). С. 107–116. doi: 10.17309/tmfv.2017.3.0000.

5. Купчинов Р. И., Глазько Т. А. Оценка психофизического состояния студентов в учебном процессе по физической культуре. Минск: МГЛУ, 2006. 146 с.

6. Носко Н. А., Адырхаев С. Г. Теоретико-методические основы физического воспитания студентов с ограниченными возможностями здоровья. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. 2014. №118(3). С 193–198.